

Térkép és irodalom

Bár az irodalmi szövegek többségére igaz, hogy játszódnak valahol, esetleg szereplői vagy megszólalói még helyet is változtatnak, az irodalmiszöveg-olvasás érdeklődése egészen a 20. század elejéig nem fordult analitikus módon a fikció geográfiája, topográfiája és kartográfiája felé. Természetesen a központi kérdésnek először a fikciós helyszín és a valóságban létező tér közötti kapcsolatok számítottak úgy a szerző, mint az olvasó felől, tehát egyrészt a terület megalkotásához szükséges transzformációk visszakövetése, másrészt azon gyakorlatok elemzése, amelyek segítségével az olvasó összehasonlítja a két helyszínt. Később, az éppen uralkodó irodalomelméleti irányzatokhoz idomulva az irodalmi művek földrajza rendre terítékre került: vagy a lehetséges világok elméletével közelítették meg (empirikus irodalomtudomány), vagy a térkép és az irodalmi szöveg olvashatóságát egymás felől értelmezték (dekonstrukció), vagy az irodalmi térképet mint a hatalom mechanizmusait vizsgálták (posztkolonális kritika) stb.

Jelen tematikus szám célja, hogy tanulmányokon és recenziókon keresztül képet adjon arról, hogy jelenleg milyen kutatások folynak az irodalmi geográfia, kartográfia és topográfia területén, azaz hogy a különböző szellemi műhelyek miként értik az irodalmi térképezést, illetve hogy mely megközelítések felől és milyen olvasáseseemények mentén rajzolódnak ki a legtisztábban az irodalomtudomány, a földrajz és a térképészet diszciplináris kapcsolódási pontjai.

Számunkat LÁSZLÓ LAURA, SMID RÓBERT és VÁSÁRI MELINDA szerkesztette.

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG

Map and literature

While a decent number of literary pieces indeed contain places where their stories unfold, furthermore, certain characters may have to travel from point A to point B due to a chain of events, it was not until the beginning of the 20th century that the attention of the literary public was drawn to the idea of literature's geography, topography, and cartography. Naturally, the first questions of a cartographic approach to literature were raised by the interconnections between fictional and real places. They either concerned transformations that were carried out by the author in constructing the locations where the story took place, or the reader's ability to compare the nature of their knowledge of spaces about which s/he read and those which s/he visited. Later on, however, the issue of literary cartography was treated together with and primarily by the dominating trends in literary studies: whether on the merits of the possible-world theory (according to the empirical study of literature), or while comparing the readability of maps and texts (from the perspective of deconstruction), or via analyzing the map as an articulation of power mechanics (in post-colonial criticism), etc.

This journal issue provides a selection of writings from cutting-edge project-leaders in order to give the reader a sense of what is currently happening in the field of literary cartography: how the manifold concept of "mapping" is exploited in contemporary research on the topic; how the multilayered disciplinary connections between literary studies and geography are explored; and by what textual elements the cartographic elements in and of literature can be addressed in an argumentative way.

The issue was edited by LAURA LÁSZLÓ, RÓBERT SMID and MELINDA VÁSÁRI.

THE EDITORIAL BOARD

Karte und Literatur

Obwohl für die Mehrheit der literarischen Texte gilt, dass sie sich irgendwo abspielen, dass die Figuren bzw. die Sprechenden sogar die Schauplätze wechseln, richtete sich das Leseinteresse an literarischen Texten bis zum Anfang des 20. Jahrhunderts analytisch nicht auf die Geographie, Topographie und Kartographie der Fiktion. Anfangs stand dann natürlich zunächst – sowohl seitens des Autors als auch des Lesers – die Frage nach den verschiedenen Beziehungen zwischen fiktionalen Schauplätzen und realen Orten im Fokus. Einerseits also die Frage nach der Rekonstruierbarkeit von Transformationen, die für die Gestaltung des jeweiligen Ortes nötig sind, und andererseits nach der Analyse der unterschiedlichen Lesetechniken, wie man als Leser also die beiden Orte – den fiktionalen und den realen – miteinander vergleichen kann. Abhängig von den jeweilig herrschenden literaturtheoretischen

Tendenzen hat man sich später auch immer intensiver mit der Geographie literarischer Werke auseinandergesetzt: Man hat sich ihr beispielsweise über die Theorie der „möglichen Welten“ angenähert (s. empirische Literaturwissenschaft), die Lesbarkeit von Karten und literarischen Texten wechselseitig analysiert (s. Dekonstruktion) oder die literarische Karte als einen Mechanismus der Macht untersucht (s. postkoloniale Kritik) usw.

Das Ziel des vorliegenden thematischen Heftes ist es, durch Aufsätze und Rezensionen ein Bild davon zu geben, wie sich der Stand der Forschung im Bereich der literarischen Geographie, Kartographie und Topographie zur Zeit gestaltet, das bedeutet, was die verschiedenen literaturwissenschaftlichen Schulen unter Literaturkartographie verstehen bzw. aus welchen Aspekten und aufgrund welcher Texte sich die disziplinären Verbindungen dieser Forschungsbereiche am klarsten abzeichnen.

Die Ausgabe wurde bearbeitet von LAURA LÁSZLÓ, RÓBERT SMID und MELINDA VÁSÁRI.

DIE REDAKTION AUSSCHUSS